

Zakon o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj

(ZOZKD, Uradni list RS, št. 101/2005, 86/2010)

Spoštovani,

v zloženki, ki je pred vami, vam želimo predstaviti pravico do državne odškodnine, ki jo za žrtve kaznivih dejanj in njihove svojce določa veljavni Zakon o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj (ZOZKD).

Informacije, navedene v zloženki, so neobvezujoče, zato svetujemo, da si poleg njih preberete tudi zakon - ZOZKD, ki je na voljo na spletnih straneh Ministrstva za pravosodje (pod "Zakonodaja in dokumenti") oziroma na tej [povezavi](#):

Ministrstvo za pravosodje
Republike Slovenije

Ljubljana, oktober 2011

O zakonu

ZOZKD ureja **pravico do odškodnine**, ki jo lahko uveljavlja žrtev nasilnega naklepnega dejanja ali njeni svojci, postopek za uveljavljanje teh pravic ter organe, ki odločajo in sodelujejo v postopku odločanja o teh pravicah.

Zakon ureja tudi postopek uveljavljanja odškodnine **v domačih in tujih čezmejnih primerih** v skladu z Direktivo Sveta 2004/80/ES z dne 29. aprila 2004 o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj.

Kdo lahko zahteva odškodnino?

- **žrtev** nasilnega naklepnega dejanja
- **svojci žrtve**, če je bila posledica dejanja smrt osebe, v primerih, ki jih določa zakon.

NASILNO NAKLEPNO DEJANJE je po ZOZKD dejanje:

- storjeno z neposrednim napadom na življenje in telo **ali**
- z uporabo sile ali kršitvijo spolne nedotakljivosti **in**
- za katero se sme po kazenskem zakoniku izreči kazen enega ali več let zapor.

SVOJCI žrtve so osebe:

- ki jih je umrla preživljal ali
- ki so imele po zakonu (ki ureja zakonsko zvezo in družinska razmerja) pravico zahtevati od njega preživljanje.

Pod kakšnimi pogoji se prizna odškodnina?

Odškodnina se prizna le prosilcu, ki je **državljan Republike Slovenije** ali **državljan druge države članice EU** (formalni pogoj).

Drugi (materialni) pogoji za priznanje odškodnine so:

1. da obstaja **utemeljen sum**, da je bilo proti prosilcu storjeno **nasilno naklepno dejanje**,
2. da je bilo dejanje storjeno **na ozemlju Republike Slovenije**, na slovenski ladji ali slovenskem zrakoplovu ne glede na to, kje se nahajata ob storitvi dejanja,
3. da je bilo dejanje **zaznano ali naznanjeno in obravnavano** kot kaznivo dejanje,
4. da **na strani prosilca ne obstajajo okoliščine**, zaradi katerih po Obligacijskem zakoniku ni mogoče zahtevati povrnitve škode (ravnanje prosilca ob dejanju in po njem, njegov prispevek k nastanku škode),
5. da je zaradi dejanja prosilec utrpel **telesno poškodbo, okvaro zdravja ali duševne bolečine**,
6. da je bila prosilcu z dejanjem storjena **škoda, priznana s tem zakonom**,
7. če **je verjetno, da storilec dejanja ne bo mogel izplačati odškodnine** za škodo.

Kdaj je podana verjetnost, da storilec ne bo mogel izplačati odškodnine?

Po ZOZKD je mogoče uveljavljati odškodnino v dveh vrstah primerov:

A) na podlagi domneve, da storilec ne bo mogel izplačati odškodnine (domneva neplačevitosti - 7. člen ZOZKD)

Domneva se, da storilec ne bo mogel izplačati odškodnine v naslednjih primerih:

- če **storilec ostane neznan** v treh mesecih od zaznave ali naznanitve dejanja in se ga do odločanja komisije ne odkrije ali če storilca ni mogoče preganjati;
- če je upravičenec **otrok** (v času storitve še ni dopolnil 18 let), **invalid** ali **žrtev nasilja v družini**;
- če gre za **domač čezmejni primer**.

V teh primerih prosilcu ni potrebno uveljavljati premoženjskoprnega zahtevka ali vložiti odškodninske tožbe, temveč lahko že pred tem zahteva odškodnino po tem zakonu (pri čemer se **priznana odškodnina zmanjša za morebitna izplačila za isto vrsto škode**, ki jih je prosilec prejel na kateri koli drugi podlagi).

B) na podlagi odločitve o predhodno uveljavljenem premoženjskoprnem zahtevku ali pravomočne sodbe o priznanju odškodnine, če izvršba ni bila uspešna oz. ni bila možna (7.a člen ZOZKD)

V kakšnem roku vložiti zahtevo za odškodnino?

Zahteva mora biti vložena **V ROKU**:

A) 6 mesecev od dneva storitve dejanja, kadar se uveljavlja odškodnina na podlagi 7. člena ZOZKD (domneva neplačevitosti)

Če upravičenec zaradi **telesnih poškodb** ni sposoben vložiti zahteve v tem roku, mora zahtevo vložiti najpozneje v **3 mesecih** od dneva, ko so prenehali obstajati razlogi, zaradi katerih ni mogel vložiti zahteve, najpozneje pa v **5 letih** od dneva storitve dejanja.

B) 3 mesecev od prejema, kadar se uveljavlja odškodnina na podlagi 7.a člena ZOZKD (neuspela oz. nemogoča izvršba)

- odločbe ali obvestila, da **izvršba ni bila uspešna** oz.

- podatkov, iz katerih izhaja, da **izvršba ni možna** (če izvršba ni bila predlagana)

Kako in kam se vloži zahteva za odškodnino?

Zahteva za uveljavljanje odškodnine se vloži na naslov: **Ministrstvo za pravosodje, Župančičeva 3, 1000 Ljubljana.**

Zahteva mora biti vložena na **obrazcu ZOZKD 1**, predpisanim s Pravilnikom o obrazcu zahteve za uveljavljanje odškodnine (*Uradni list RS, št. 12/06, 45/07, 110/10*), ki je na voljo na tej [povezavi](#).

A) Zahtevi na podlagi 7. člena ZOZKD (domneva neplačevitosti) morajo biti priložene naslednje listine:

- dokazilo o državljanstvu (lahko pridobi tudi organ sam, če gre za državljana Republike Slovenije),
- potrdilo policije,
- ustrezne zdravniške listine,
- izjava upravičenca o uveljavljanju odškodnine iz drugih pravnih naslovov (del obrazca),
- druge listine, ki dokazujejo obstoj pogojev po tem zakonu in upravičenec z njimi razpolaga.

B) Zahtevi na podlagi 7.a člena ZOZKD (neuspela ali nemogoča izvršba) tega zakona, morajo biti poleg listin iz prve, četrte in pete alineje prejšnjega odstavka, priloženi tudi:

- izvod sodbe,
- izvod sklepa o izvršbi in dokazila, da izvršba ni bila uspešna, oziroma dokazila, da izvršba ni možna.

Zahteve ni potrebno vložiti po odvetniku.

Za katere vrste škode se prizna odškodnina?

V skladu z zakonom se odškodnina prizna za določene vrste nepremoženjske škode (odškodnina za strah se ne prizna!), prosilec pa lahko zahteva tudi odškodnino za določene vrste premoženjske škode (odškodnina za uničene stvari se več ne prizna) oziroma povrnitev določenih stroškov (povrnitev odvetniških stroškov se ne prizna!).

Prosilec torej lahko zahteva odškodnino za:

- 1. telesne bolečine ali okvaro zdravja**, pri čemer zakon glede na stopnjo bolečin primere razvršča v pet kategorij (od lažjih do izjemno hudih primerov), za kar se prosilcu lahko prizna odškodnina od 50 EUR do 10.000 EUR;
- 2. duševne bolečine**, in sicer le za zmanjšanje življenjske aktivnosti, okrnitev svobode, skaženost, kršitev dostojanstva in za okrnitev drugih osebnostnih pravic (skupno v najvišjem znesku 10.000 EUR);

3. izgubljeno preživljanje v primeru smrti žrtve, in sicer le, če oseba ni upravičena do prejemkov iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja (v enkratnem znesku in največ 20.000 EUR);

4. stroške v zvezi z zdravljenjem, le če oseba do teh ni upravičena na podlagi obveznega in prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja;

5. pogrebne stroške v primeru smrti žrtve, le če plačnik pogreba ni upravičen do kritja teh stroškov iz obveznega zdravstvenega zavarovanja;

6. škodo za uničene medicinske pripomočke, le če oseba do teh ni upravičena na podlagi obveznega in prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja;

7. stroške zaradi uveljavljanja odškodnine (povrnitev stroškov za zdravniška potrdila; povrnitev odvetniških stroškov se ne prizna!).

Za vloge, dejanja in odločbe v postopku za uveljavljanje odškodnine po tem zakonu se ne plačujejo takse.

Kdo odloča o priznanju odškodnine?

O priznanju odškodnine odloča **Komisija za odločanje o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj**, ki jo imenuje Vlada Republike Slovenije.

Komisijo sestavljajo predsednik, ki se imenuje izmed vrhovnih ali višjih sodnikov s področja civilnega prava, in štirje člani - vrhovni ali višji državni tožilec in strokovnjaki s področja medicine poškodb, zdravstvenega varstva in zavarovanja ter pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Kdaj in kako se izplača priznana odškodnina?

V skladu z zakonom velja obveznost plačila odškodnine za zapadlo po tridesetih dneh od dneva pravnomočnosti odločbe, s katero je ugotovljena njena višina.

Sredstva za izplačilo odškodnin po tem zakonu in sredstva za delo komisije se zagotavljajo v proračunu v okviru finančnega načrta Državnega pravobranilstva Republike Slovenije.

Po prejemu odločbe, s katero je prosilcu priznana odškodnina, je potrebno **pisno zahtevo za izplačilo** nasloviti na Ministrstvo za pravosodje in navesti podatke o banki in številki bančnega računa, kamor se znesek nakaže, EMŠO in davčno številko imetnika računa.

Terjatve upravičenca proti storilcu nasilnega naklepnega dejanja preidejo do višine priznane odškodnine na Republiko Slovenijo, kar pomeni, da **država zahteva povrnitev izplačane odškodnine neposredno od storilca** kaznivega dejanja, v kolikor je to mogoče.

Republika Slovenija ima **pravico zahtevati vrnitev sredstev**, izplačanih po tem zakonu, če so bile **pravice pridobljene na podlagi neresničnih podatkov** oziroma če prosilec ni sporočil komisiji dejstev, ki vplivajo na pridobitev pravic po tem zakonu.

Pravice oseb s stalnim prebivališčem v RS, ki so žrtve kaznivih dejanj v drugi državi članici EU - tuji čezmejni primeri

Oseba, ki ima stalno prebivališče v Republiki Sloveniji in je bila žrtev kaznivega dejanja v drugi državi članici EU, lahko vloži zahtevo za odškodnino pri Ministrstvu za pravosodje, ki jo nato po predpisanem postopku pošlje pristojnemu organu te države, ki odloča o pravici do odškodnine (**pogoji** za priznanje odškodnine se v teh primerih presojajo **po veljavni zakonodaji države članice EU, v kateri je bilo kaznivo dejanje storjeno**, ne pa po ZOZKD!).

Pravice državljanov drugih držav članic EU, ki so žrtve kaznivih dejanj v RS - domači čezmejni primeri

Zahteva se (**v slovenskem jeziku!**) vloži pri pristojnem organu v drugi državi članici EU, za odločanje o pravici do odškodnine pa je pristojna komisija po ZOZKD (**pogoji** za priznanje odškodnine se v teh primerih presojajo **po ZOZKD!**).

Za domači čezmejni primer velja **domneva neplačevitosti**, kar pomeni, da prosilcu ni potrebno uveljavljati premoženjskopravnega zahtevka ali vložiti odškodninske tožbe, temveč lahko že predhodno zahteva odškodnino po tem zakonu.

Za **dodatne informacije** se lahko obrnete na:

Ministrstvo za pravosodje,
Sektor za pravosodni nadzor,
Župančičeva 3, Ljubljana

tel.: 01/369 5440, faks: 01/369 5475

e-naslov: gp.mp@gov.si

URADNE URE:

ponedeljek, petek: 9.00 - 12.00
sreda: 9.00 - 12.00 in 14.00 - 16.00

Informacije o ureditvi odškodnin žrtvam kaznivih dejanj v državah članicah EU (tuji čezmejni primeri) so na voljo na spletnih straneh [Evropskega pravosodnega atlasa za civilne zadeve](#).